

PIECES OF CULTURAL LIFE AND LITERATURE IN THE 60' ROMANIAN PRESS: THE JOURNAL „ATENEU” 1969 (JANUARY-JULY)

Oana Magdalena Cenac

Assoc., Prof., PhD., „Dunărea de Jos” University of Galați

Abstract: Our approach aims at an inventory of the most important aspects concerning the Romanian cultural life of 1969, as it was surprised by the eyes of those who made up the editorial staff of the magazine "Ateneu".

Keywords: ideology, cultural life, literature, the magazine "Ateneu".

Aflată sub coordonarea redactorul-șef Radu Cîrneci și editată de Comitetul județean pentru cultură și artă Bacău, revista de cultură „Ateneu” oferă celui care o parcurge o imagine complexă asupra fenomenului cultural al epocii. Demersul nostru vizează, prin selectarea celor mai interesante articole de presă, centrate pe analiza fenomenului cultural și literar românesc, radiografierea cât mai exactă a acestui tablou.

În articolul *Cultură și valoare în epică*, Zaharia Sîngeorzan sintetizează situația romanului modern: „Fundamental și esențial pentru romanul modern nu este *faptul*, ci viziunea ce se restructurează din el și îl face posibil ca o structură și valoare epică. Romanul actual este în mare parte în stadiul de *cultură a epicului*, a viziunii ca valoare sieși, și ca strat social, psihologic.” O explicație pentru această stare pare a fi faptul că „proza tinde, după experimente de tot felul, la o *cultură* a ei, mai bine spus la o formă superioară de intelectualitate ce se află în oricare roman am deschide.[...]De fapt, romanul actual redescoperă meditația și promovează înțelepciunea, mitul. Faptele sunt văzute, dar structura e doar sugerată. Romancierul modern este un estetician, îl preocupă teoria romanului și chiar încearcă să o pună de acord cu opera. El își exprimă ideile, «știe» ceea ce e romanul și numai după aceea scrie. Cultura și chiar erudiția nu sunt un obstacol în creația epică”.

Vlad Sorianu analizează romanul lui Paul Georgescu *Coborînd* (E.P.L.,1968): „La prima vedere e simplu să comentezi, să «explici» un roman ca acesta, intelectualizat și autoexplicativ pînă la satisfacere,[...]în care ideile sunt reluate de zeci de ori cu belșug de arguție, gîndurile cele mai intime devin obiectul unei cazuistici evoluînd parcă în cercuri concentrice, iar intenția de a scrie literatură[...]jeste multiplu și minuțios dezbătută”. Finalul cronicii insistă asupra unor aspecte, care deși punctate, rămîn totuși insuficient abordate: „Ar fi poate și mai multe de discutat despre stilul ce încearcă a mima tipologiile cărții, despre flexibilitatea și în același timp sobrietatea lui masivă, deși nu-i lipsește pitorescul – uneori de-a dreptul cuceritor; o adevărată voluptate încearcă autorul în a caricaturiza prin limbaj, prin automatisme verbale, prin persiflarea unui anumit gen de lirică, aceasta alături de poezie față de care nutrește un statorni devotement”.

O altă cronică, semnată de același Vlad Sorianu, este dedicată lui Nicolae Breban și romanului său *Animale bolnave* (Ed.Tin.,1968), un roman „construit în jurul conflictului dintre un plan *realist*, purtînd însemnele adevărului de viață, și planul subiacent al simbolurilor, exprimat într-o parabolă centrală. Rezultatul ar fi un demers patetic pentru detașarea sensurilor existenței spirituale, de succesiune neutră a unor episoade, oricare ar fi locul lor în viață”. Despre stilul scriitorului, Vlad Sorianu notează că „frază lui Breban s-a împlinit, căpătînd o expresivitate impresionantă, iar observația fără greș, instinctul

amănuntului cu maximă forță de sugestie, și alte asemenea virtuți de prozator cu o tehnică minuțios șlefuită, ni-l recomandă ca pe un virtuos al atmosferei tensionate pînă la halucinant, și nu mai puțin al creației de un lirism cu inflexiuni fantastice”. Cronica se încheie cu observația că ne aflăm în fața unui roman „admirabil scris – deși poate mai multă sobrietate narativă și o mai atentă finisare stilistică nu i-ar fi stricat”.

Martorii (E.P.L.,1968) de M. Ciobanu, este „un roman filozofic nu numai pentru că atmosfera în care se consumă biografiile personajelor presupune o gândire menită să le suplinească absurditatea, nici doar pentru că-și propune să ilustreze voluptatea metafizică a intelectualului, de a căuta iraționalul, ci mai ales urmărește teza existențialistă, conform căreia suprema fericire este creația, capabilă a reuni gândirea și simțirea în gestul *trăirii* afective a adevărilor”. Admițînd valoarea romanului de debut al lui Mircea Ciobanu, recenzentul Vlad Sorianu identifică și cîteva aspecte despre care speră că se vor îmbunătăți pe măsură ce scriitorul capătă mai multă experiență în arta scriiturii: „Stimulînd dezbateră filozofică mai mult decît literară, romanul de debut al lui Mircea Ciobanu nu este totuși un eseu, ci creație artistică, prozator, nu numai cu o sensibilitate cultivată pînă la rafinement, ci și reflexivitate subtilă, dublată de o vădită cultură romanescă. Pentru a se desprinde de aceste însușiri, [...] e nevoie însă de mai multă personalitate și de îndrăzneala de a uita lecțiile, oricît de prestigioase. Dar acestea vin cu timpul”.

Constantin Călin semnaleză apariția volumului lui Radu Cîrneci, *Iarba verde, acasă* (E.P.L.,1968), care „sub aspect formal, înseamnă un succes al autorului ce se dovedește aici stăpîn al unei tehnici de versificație ireproșabile, în registre diferite, de la elegie și bocet la descîntec și imn, în linia versului cu rimă sau a versului liber. Fapt evident: volumul *Iarba verde, acasă*, substanțial și de certă ținută artistică, încununează o vîrstă literară a poetului Radu Cîrneci”.

Comentînd volumul *Copacul descătușat* (Ed.Tin.,1968) de Tudor George, Radu Cîrneci notează: „Fascinantă prin drumul ce ți-l propune, lectura acestei cărți unice îți procură bucurii poetice deosebite. Tonul mereu elegant-retoric, gestul larg, dar cumpătat și distins al poetului, măreț și dezlănțuit al eroului, versul de inedite străluciri clasice, rima dintre cele mai bogate și neașteptate, toate acestea fac din acest mare poem dramatic al lui Tudor George una din operele prestigioase ale liricii românești actuale. Și cînd te gîndești că unele reviste n-au scris despre cărțile acestui romantic modern, și mai ales despre *Copacul descătușat*!? Dar cărțile mari, adevăratele opere n-au nevoie de prea mult zgomot în jurul lor și cititorii avizați le consideră ca atare”.

Cu prilejul împlinirii a 119 ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, Ovidiu Papadima semnează articolul *Eminescu și foclorul din Transilvania* (I): „Opera lui Eminescu atestă profunde legături nu numai cu tot ceea ce a însemnat cultura românească și îndeosebi cultura populară, în Transilvania, dar și cu viața însăși a populației românești de pe aceste meleaguri de baștină ale patrie noastre”. În evocarea acestei zone geografice, semnatarul articolului are în vedere faptul că „Eminescu nu se putea să nu aibă în cel mai înalt grad conștiința unității noastre etnice și spirituale și nu se putea să nu-și dea seama că, în făurirea acestei unități desăvîrșite, Transilvania a fost – din cele mai vechi timpuri, de la obîrșiile înseși ale poporului – unul dintre factorii decisivi”.

Prezența elementului popular în poezia lui Octavian Goga este abordată de Ovidiu Bîrlea în articolul *Filonul folcloric în poezia lui Goga* (I). Acesta admite că în lirica lui Goga nu întîlnim „poezii în formă populară deplină, căci el o imită rareori, și atunci numai pînă la un anumit grad. Și totuși, filonul folcloric străbate din abundență creația lui Goga și la profunzimi neașteptate. Fenomenul e cît se poate de firesc dacă se ține seama că poezia lui Goga e în bună măsură - și în partea ei care va înfrunta cel mai bine veacurile – o monografie lirică a satului ardelean din acea epocă, așa cum a subliniat și poetul în mărturisirile sale”. Lectura poeziilor lui Goga îi relevă semnatarului articolului o monografie „străbătută de

puternice accente de revoltă împotriva oprămirii, iar satul, deși e zugrăvit în aparență din exteriorul lui, de către unul care simte că se înstrăinează mereu, e totuși văzut din interior, în resorturile lui esențiale.[...]Folclorul trebuie să fie implicit prezent în această frescă clocotitoare, plină de izbucniri.”

Gh.Vrabie punctează câteva aspecte interesante în articolul *Cu privire la arta epistolară în secolele XV și XVI*: „Clasa noastră conducătoare – domnitori și boieri, fețe biseriești - se exprimă în scris fie în slavă (medio-bulgară), fie în latină ori polonă, germană. Întrebarea este: a putut sufletul românesc să capete mlădieri artistice adecvate în «haină străină», cum se spune? Și deci se poate vorbi de un stil artistic în această epocă a afirmării noastre în domeniul literar?” Lectura „analelor slavo-române ori a *Învățăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* a dus la unele concluzii pozitive (vezi N. Cartoian, Al. Piru). Mai ignorate sunt *scrisorile* particulare sau oficiale ale domnitorilor și boierilor”. Analizând stilul acestor epistole, în traducerea lui N. Iorga sau a slavistului I. Bogdan, Gh. Vrabie constată că „citorul este izbit de fluența frazei, de stilul natural, de un ton aparte care vine direct din vorbirea orală. Și în **anale** se identifică asemenea factură. Mai puțin în cronicile călugărilor Macarie, Eftimie și Azarie, în care își face loc stilul retoric, savant care-și are sorginea în literatura bizantină.”

Nae Antonescu semnaleză apariția monografiei dedicate lui Simion Bărnuțiu, semnată de Radu Pantazi: „Cercetarea lui Radu Pantazi este monografică și urmărește fidel [...] epoca, familia și studiile de la Șimleul Silvaniei, Carei sau Blaj, activitatea didactică și revoluționară, trecerea în Moldova și în sfârșit finalul”. Un loc important îl ocupă în economia cărții prezentarea operei, gândirii sociale și filozofia lui Simion Bărnuțiu: „Sunt analizate amănunțit articole, proclamații, cuvântări (vestitul discurs de la Blaj), corespondență, însemnări și cursuri universitare, cu scopul de a contura fizionomia luptătorului”. Nu sunt omise aspectele mai puțin abordate de autor: „Nu ar fi fost rău dacă la sfârșitul lucrării se întocmea o bibliografie, care alături de rezumatele în limbile franceză și rusă, ar fi adăugat noi și evidente calități monografiei”.

În *Polemica în jurul visului*, Ion Necșu scrie despre „pretenția unui grup de tineri în frunte cu D. Țepeneag de a fundamenta teoretic o nouă modalitate artistică în literatura română, denumită «onirism estetic»”. Intențiile grupului sunt ferme, deși, afirmarea lor pleneră „a stîrnit proteste justificate în măsura în care exprimă puncte de vedere exclusiviste”. Propunerile lor urmăresc „să facă o literatură care să aibă drept «criteriu, model legiuitor», să cultive lucid ambiguitatea, să difere de suprarealism, de romantism, de liric, de epicul bazat pe cauzalitate, să facă o literatură a spațiului și a timpului infinit care crează o lume paralelă cu lumea reală, nu omologă, ci analogă, o literatură perfect rațională, în ciuda faptului că explorează visul”. Puțin sceptic în legătură cu idealurile acestui grup literar, semnatarul articolului notează: „Din programul publicat în «*Amfiteatru*» am aflat numai *cum* se face literatura oniric – estetică, dar nu și *cu ce scop*. [...] Care este *explicația finală* a «onirismului estetic»? [...] Să «purifici» viața, păstrînd din ea «visul unui ego artistic», adică tot «pur» !... Cui folosește? Ce valorează?”.

Despre lirica naturii vorbește Magda Ursache în articolul *Configurarea lirică a naturii* și consideră că aceasta „a depășit sensibil limitele purei contemplații, împrejurare prielnică echilibrului clasic și resfirărilor de metafore ornamentale, pentru a se deschide larg spre valori subtextuale: elementele peisajului devin astfel semnele unui alfabet ce dezvăluie adîncimi inedite ale eului poetic.[...]Elementele de natură, chemate pentru a susține sensuri filozofice, ceea ce dă vigoare construcției poetice, sunt ridicate în sfera simbolurilor, sugerînd destine umane complexe.[...]Pot fi surprinse preferințe distincte pentru motive ce semnifică vitalitatea etică, dublată de cea etnică, ilustrînd poetic corespondențe ale trăirilor directe, de o vibrație intensă”. Exemplele la care semnatarul articolului recurge sunt preluate din lirica lui Grigore Hagiu (*Galben timpuriu*, vol. *Versuri*), a Gabrielei Melinescu (*Rîul*), C.Abăluță

(*Piatra*), Ioanid Romanescu (*Malignă*, vol. *Presiunea luminii*), Gheorghe Pituț (*Stele fixe*, vol. *Cine mă apără*), Ovidiu Genaru (*Nuduri*), Radu Cîrneai (*Gînd înapoai*, vol. *Iarba verde, acasă*), Cezar Baltag (*Mîndru poem*, vol. *Răsfrîngeri*) și Gheorghe Istrate (*Seceta*).

Sergiu Adam semnaleză apariția a două volume de poezie: prima dintre ele este *Vocale în vîrfurile piramidei* (E.P.L., 1968), de Mihai Bărbulescu: „Există în această carte de debut versuri de o stranie frumusețe în care poetul cîntă dragostea, [...] neliniștile existențiale ale individului aflat în imposibilitatea evadării din universul inițial sau scurgerea ireversibilă a timpului și trecerea în moarte. [...] Am certitudinea că volumul anunță un poet remarcabil. De aceea tăcerea criticii literare mi se pare nedreaptă”.

Radu Selean, autorul celui de-al doilea volum *Corturile neliniștei* (Ed.Tin., 1968), este „un meditativ care cultivă cu predilecție poezia scurtă, concentrată, cu tragere extrem de precisă. Impresionează la acest tînar poet sinceritatea, pe alocuri dezarmantă, a emoției, profunzimea notației lirice și limpezimea expresiei”.

Mircea Filip Leteanu recenzează volumul de nuvele *Dincolo de aparențe* (E.P.L., 1968) de Ion Petrache care „se mișcă cu dezinvoltură în medii și structuri sufletești diferite: preocupările oamenilor de pe un aeroport, viața satului dominată de arhaica și dramatica sete de pămînt, pitoreasca promiscuitate a portului, trăirile unui mutilat de război nevoit să reverifice valorile morale, abisul înfricoșător al conștiinței unei femei imorale și egoiste”. Analizînd volumul din punct de vedere tematic, recenzentul remarcă „vastitatea. O calitate. Dar tot de aici derivă și scăderile, căci uneori personajele se mișcă anevoie, de parcă ar purta haine de împrumut, rămînînd la nivelul schemei.”

Cristian Livescu comentează *Bunavestire* (E.P.L., 1968), de Ilie Constantin care „evidențiază, convingător de această dată, poziția de glacialitate olimpiantă cu care noua vîrstă creatoare a poetului scrutează deliberat profunzimea lirismului”. Tematic, „majoritatea poeziilor sunt consacrate «reversibilității», frumuseții capabile să-și restituie sau să-și nege delirul extazului”.

Mersul ciudat al lucrurilor (Ed.Tin., 1968) de Eugen Lumezianu este „remarcabilă prin verosimilul situației în care își pune personajele”. Sub raport tematic, „Eugen Lumezianu trebuie văzut în perspectiva prozatorului preocupat de a sonda implicațiile universului iluzoriu pe care oamenii din schițele lui și-l construiesc la un moment dat – fie că acest univers naște dintr-un surplus de tinerețe romantică ce se cere cheltuit, [...] fie din drama neputinței de a se realiza în ceva care înseamnă, de fapt, altceva decît ceea ce fac în realitate, și care rămîne un vis călduț, autoliniștitor, dar steril.”

A. Sebastian semnaleză apariția volumului de versuri *Interferențe* (E.P.L., 1968), semnat de Ion Maxim care „rememorează cu discreție și nostalgie [...] întîmplări dintr-o altă vîrstă, iremediabil apusă, clipe de dragoste, consumate, de regulă, în peisaje lunare, cu «văi albastre», și «rădvane de stele».”

Rubrica *Cronica prozei* cuprinde, sub semnătura lui Vlad Sorianu și Ion Neacșu, o analiză a trei cărți. Despre proza lui Eugen Barbu, *Vînzarea de frate* (Ed.Tin., 1968), Vlad Sorianu notează: „Farmecul acestui gen de proză constă în a nu fi «pseudo»: nu e vorba de un «fals» roman de aventuri, de o pseudo-povestire cu haiduci, dincolo de care să căutăm planul secund; nu există un «simbolism al evenimentelor», după cum nu există contradicții între conținutul romantic și vreo intenție filozofică secretă. Autorul este un voluptos al narațiunii, al întîmplărilor năprasnice, iar prezența nemijlocită a vieții [...] se constituie în date sociale, psihologice, caracterologice, de neînlăturat”. Finalul cronicii prezintă punctele mai puțin tari ale volumului: „Încolo, neajunsuri de meșteșug, de idee sau de orientare artistică aflăm și la Eugen Barbu, precum la oricare altul.”

A doua cronică aduce în centrul atenției romanul *Îngerul a strigat* (E.P.L., 1968) de Fănuș Neagu care „ni se înfățișează într-o structură incompatibilă cu exercițiul impresionist, cu aventura interpretativă; nota dominantă a cărții fiind *socială*, iar personajul central

dovedindu-se de fapt *istoria*, se cuvine o atitudine de rigoare estetică față de problematică, și deopotrivă față de întruparea ei artistică”, conchide același Vlad Sorianu.

Ion Neacșu prezintă volumul de poezie *Sosesc romantic* (E.P.L., 1968) de Al. Raicu care „se înfățișează cititorilor după o lungă tăcere” și care surprinde prin „sonoritatea particulară a versului, amintind uneori de Minulescu, de Topîrceanu, chiar de Eminescu, alăturarea insolită de cuvinte, în manieră modernistă, poezia în care imaginea este de multe ori incongruentă, metafora fiind la discreția sintaxei. [...] Volumul este al unui clasic ce visează, dorește, evocă un romantism în care stă la loc de cinste aventura, preferința pentru exotic”.

Cronica poeziei, semnată de Constantin Călin, aduce în prim plan doi autori și două lucrări. Prima dintre ele este volumul *Athanor* (E.P.L., 1968) de Gellu Naum, „un liric profund”, ale cărui poeme sunt „grave, meditative, și nu doar frumoase combinații de imagini. [...] Aceste poeme, prin ineditul lor, nu trezesc mai vechi amintiri literare, nu deșteaptă filiații cu o literatură deja însușită, ci te invită la descoperirea unei realități neașteptate nu alta decât «suprarealitatea» imaginată de poet.” Lectura poeziilor care compun volumul îi relevă cronicarului „destule poeme ce comunică o emoție intensă și proaspătă și multe imagini de o impresionantă plasticitate”.

A doua lucrare este semnată de Virgil Teodorescu și se intitulează *Corp comun* (Ed.Tin, 1968) – „o scriere autonomă și unitară” care marchează „stadiul actual la care a ajuns arta autorului. Ceea ce-l distinge pe Virgil Teodorescu de Gellu Naum e un mai pronunțat pathos al nemulțumirii, abordarea mult mai directă a unei tematici sociale, o discursivitate mai energică”. Comparînd cele două lucrări care compun rubrica *Cronica poeziei*, C.Călin notează: „*Athanor* este în întregime opera unui suprarealist; *Corp comun* e, în schimb, cartea unui poet care se folosește și de modalitatea suprarealistă, modalitate ce pare să-l stimuleze în sensul unui anumit nonconformism, în evitarea platitudinii și banalității tipului de lirică expositivă”.

Ovidiu Bîrlea continuă analiza din numărul anterior al revistei, analizînd filonul folcloric în poezia lui Goga: „O temă frecventă în lirica poetului e lipsa de noroc, strîns înrudită cu cea folclorică, încît o bănuie de obîrșie populară. [...] Sentimentul erotic e mai firav reprezentat în poezia lui Goga, în concordanță cu crezul mărturisit în mai multe rînduri: «Pe mine, ca scriitor, nu mă interesează individualul, ci vreau să redau expresia mulțimii, vîltoarea sufletească a poporului din care fac parte.»” Un alt aspect al vieții rurale este „veselia în toi, așa cum se desfășura ea la întrunirile colective. [...] Unii contemporani ni-l înfățișează iubitor de petreceri cu lăutari.” Un topos popular des întîlnit la Goga este cîrciuma care „revine în rostul ei complex de odinioară. [...] Aici era singurul loc de întîlnire al comunității satului, [...] aici se organiza hora satului și tot aici omul încerca să-și dezmoștească sufletul cu un pahar de vin pentru a alunga amarul”.

Ion Neacșu relevă importanța studiilor de estetică, plasînd această temă în contextul epocii în care „spiritul atît de susceptibil al artiștilor a reacționat de multe ori violent la contactul cu estetica, negînd-o în numele unei libertăți de creație rău înțeleasă.” Comentînd poziția unora dintre cei care se înscriu în această direcție, semnatarul articolului notează: „Nu este locul aici să încercăm a explica pe larg această stare de *alergie* pe care noțiunea de estetică o provoacă unor critici. Atitudinea lor în această chestiune nu ni se pare îndreptățită, chiar de am admite că pornește din sentimentul de a respinge orice formă de dogmatism ce ar căuta să domine viața literară”. Plasîndu-se în contextul ideologic al epocii, I. Neacșu elogiază virtuțile marxismului care „a demonstrat necesitatea aprofundării problemelor estetice din unghi materialist-dialectic, a elaborării unui punct de vedere propriu în legătură cu legile și categoriile esteticii, care să preia în mod creator tot ce este viabil în gîndirea estetică mondială, să valorifice experiența estetică, milenară a omenirii, constituindu-se într-un sistem estetic științific”.

Gh.Vrabie marchează împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Alecu Russo și discută problema genezei *Cîntării României*: „Această operă a adus lui Alecu Russo recunoașterea deplină a unui talent incontestabil, ea fiind cea mai poetică scriere a generației de la '48. Concepută în limba franceză, ca și alte lucrări ale autorului, aceasta a fost tradusă și publicată de N. Bălcescu la Paris, în «România viitoare» (1851)”. Încercînd să rezolve problema anunțată din titlul articolului, Gh.Vrabie notează: „Problema a fost tratată în trecut, ca îndeobște întreaga noastră literatură, prin prisma *influențelor* și a metodei istorico-biografice. Bălcescu a fost cel dintîi care a arătat caracterul religios al operei; autorul fiind călugăr, lucrarea ar fi inspirată din *Biblie* și *Cîntarea Cîntărilor*. De asemenea s-a spus că această scriere aduce mult din spiritul operei lui Lamennais, *Cuvine ale unui credincios* ca și din *Cartea nașunii poloneze și a pelerinilor polonezi* a lui Mickiewicz”.

Corneliu Dima-Drăgan semnaleză „ineficiența informativă” în ceea ce privește „documentarea în cîmpul literaturii”: „Dacă în alte domenii și în alte țări, bibliografia curentă se află în avangarda cercetării, în sfera literelor românești se constată încă, sub acest aspect, o penibilă rămînere în urmă. Patrimoniul literar și artistic este lipsit de acele ample și riguroase investigații bibliografice care situează pe oricare cercetător în zonele certitudinilor, iar bibliografia fenomenului literar contemporan, rămasă în urma momentului istoric, se mîngîie cu gîndul unei recunoașteri postume. [...] Bibliografia curentă a literelor românești apare, în general, tardiv, se strecoară pe ascuns în biblioteci și dispore, fără glorie, în uitare și timp”.

Radu Cîrnezi recenzează volumul de poezii *Panorama templului meu* (Ed.Tin, 1968) de Ion Bănuță: „Înțenționînd să-și construiască edificiul operei poetice sub o viziune generală a lumii – de la gîză, fir de iarbă și pînă la diavol și Dumnezeu – Ion Bănuță ne dă cu acest al doilea volum, din această serie a *Olimpului diavolului* - una dintre cele mai bune cărți ale sale”. Recenzentul remarcă îmbinarea „într-un tot eclectic de bună substanță – romantism, simbolism, impresionism – pe o țesătură de multe ori de inspirație folclorică, rareori livrescă”. Poeziile din această carte sunt „elaborate sub zodia bunei poezii de tradiție argehiziană de cele mai multe ori, de un lirism fin, suav, alte ori ironic, direct, abrupt: «*De noaptea cea mare mi-e frică / de noaptea cea mică mi-e dor / noaptea neagră trupul mi-l strică / noaptea albă mi-l face ușor*» (*Panorama nopții*)”.

Sub semnul *Debuturi*, Sergiu Adam semnaleză două apariții. Prima dintre ele este volumul de versuri *Ce se numește toamnă* (colecția *Luceafărul*, 1968), de Ion Chiriac la care remarcă „capacitatea, surprinzătoare la un debutant, de a descoperi dimensiuni adînci și revelatorii unor întîmplări cotidiene, în aparență mărunte”. Recenzentul punctează știința construcției lirice, sinceritatea emoției și, mai ales, limpezimea de cristal a expresiei, fapt meritoriu și de curaj dacă ne amintim că incifrarea violentă, care se substituie de multe ori ideii și artei poetice, este, încă, întîmpinată pe alocuri cu apaluze”.

Ce de-al doilea debut prezentat în paginile acestei rubrici este volumul *Versuri*, semnat de Cătălin Ciolca, „un poet înzestrat, care se autopersiflează cu o violență rar întîlnită, încercînd să se ascundă de sine și de cei din preajmă ca un clown îndărătul fardului. [...] Poetul este un elegiac dublat de un excelent peisagist. Majoritatea poemelor care alcătuiesc volumul sunt adevărate stampe lucrate cu nostalgie, cu migală, cu stăpînirea perfectă a meșteșugului”. Aflat la început de drum, recenzentul îi recomandă lui Cătălin Ciolca „un plus de substanță și de profunzime” care „nu l-ar incomoda cîtuși de puțin”.

În rubrica *Cronica literară*, Vlad Sorianu grupează analiza a trei cărți de critică „atît de diferite, și nu numai ca gen, întrucît ni s-au părut simptomatice pentru diversitatea stilistică și de orientare a criticii românești actuale”. Prima dintre ele este *Introducere în critica literară* (Ed.Tin., 1968) de Adrian Marino. Impunîndu-se „ferm în istoriografia literară de după război, [...] Adrian Marino se recomandă drept *structuralist* nu numaidecît în înțelesul filozofic actual, ci mai curînd într-un mai vechi sens fenomenologic și poate într-unul de-a dreptul clasic, dacă luăm de bună referirea autorului la La Bruyère. Textul este de neînlocuit

în orice act critic, contactul cu el neputînd fi suplinit nici de principii, nici de metode sau referințe; acestea sunt doar auxiliare: mai presus de orice condiționări,[...]opera literară este și rămîne «un obiect fenomenologic, de discutat și de investigat ca atare». Un alt aspect semnalat se referă la faptul că „structura literară nu e izolată de istorie, sincronismul ei – de sistem valoric autonom – fiind judecat în corelație cu *viața* sistemelor, cu istoria lor încadrată într-una mai largă, social”. Concluzia recenzentului stă sub semnul principiului care l-a guvernat pe A.Marino: „citim critică pentru ca prin ea, conduși de ea să ne întoarcem în cele din urmă la literatură și numai la literatură, fiindcă cel mai mare critic, cel mai creator este și cel mai modest”.

În *Prezențe poetice* (E.P.L., 1968), cronicarul observă că autorul său, Ion Oarcășu, „se consacră exclusiv comentariului de poezie. În cele trei volume, și mai ales în ulimele două, întîlnim o nu mai puțin constantă preocupare pentru problemele teoretico-estetice, efort salutar în perioada cînd conștiința de sine a criticii literare se dovedește adesea deficitară”. Nu scapă atenției cronicarului și cîteva „scăderi, uneori de natură stilistică – o expresie parcă prea impersonală, poate chiar ștearsă, ceea ce estompează, din relieful profilelor, nu totdeauna ferm diferențiate,[...] al căror *tradiționalism* programatic se resimte pe alocuri de lipsa efortului informativ mai pretențios. Acestea nu sunt, însă, de natură a umbri un efort critic de autoritate inconstestabilă și de o utilitate verificată”.

Ultima carte analizată este *Metamorfozele poeziei* (E.P.L., 1968), de Nicolae Manolescu care „excelează în comunicarea unor impresii fragmentare – ce-i drept, adesea de certă perspicacitate analitică – de la scriitor la scriitor și, mai bine, de la carte la carte. [...] Întîlnim mereu în volum contradicții elementare între principiile generale adoptate și analizele concrete la autor și la text”. Cronicarul semnalează și cîteva „vulnerabilități ale lucrării care se datorește în primul rînd eclectismului ei filozofic. Se amestecă aici într-o nestingherită vecinătate, noțiuni de materialism dialectic și de structuralism, de kantianism și existențialism, fără nicio încercare de a le sistematiza sau pune în vreun fel, de acord. Nu e de mirare că niciun fir conducător nu structurează materia investigată. Criticul vorbește mereu de *istoria interioară* a poeziei, dar așa ceva nu există decît ca o contradicție în termeni; fiindcă *istorie* înseamnă conexiuni, relații complexe și multilaterale, pe cînd N. Manolescu vehiculează acest termen metaforic pentru a aboli *prejudecata determinismului causal* al literaturii”. Demersul critic al autorului se încheie nu fără a sublinia valoarea cărții lui N. Manolescu: „Sunt doar cîteva din observațiile ce se pot formula pe marginea unei lucrări, altfel temerare și nu lipsită de însușiri analitice, dar mai ales de spontaneitate a intuițiilor. Ceea ce pentru ambiția istoricului e cu totul insuficient”.

Cartea lui M.N. Rusu, *Utopica* (E.P.L., 1969), este apreciată de Vlad Sorianu drept „un debut literar ambițios. Autorul e din falanga discipolilor călinescieni, a tinerilor care și l-au ales pe marele critic și istoric literar, drept *părinte spiritual*.[...]Lăsînd la o parte atitudinea, pe alocuri, exclusivistă a autorului, cîteva improprietăți stilistice și cîteva ticuri de împrumut, *Utopica* lui M.N.Rusu ne-a satisfăcut”.

Constantin Călin recenzează volumul lui Domițian Cesereanu, *Permanențe ale criticii* (1968), „o depoziție riguroasă cu privire la lupta de idei manifestată în domeniul criticii românești, începînd cu anul 1963, cînd, după cum se știe, s-a trecut la valorificarea cuprinzătoare a operei lui Titu Maiorescu, act semnificativ pentru situația nouă a întregii culturi actuale, pentru orientarea ei într-o direcție sănătoasă”. Analizînd maniera de lucru a autorului, recenzentul notează: „Modul de a urmări discuția, lucid, al criticului clujean, îi permite să facă observații exacte și, nu o dată, subtile, să aprofundeze laturi teoretice peste care combatanții trecuseră cu grabă sau nervozitate”. Sub aspect formal, este sancționat „numărul mare de greșeli de tipar, cam treizeci la cele o sută de pagini ale cărții”.

C. Isac semnează articolul *Exegeză în elaborare. Dramaturgul Ion Luca. «Amon-Ra»*, o piesă care „înscrie drama lui Ion Luca pe orbita dezbaterilor majore, confruntînd destinul

multisecular al omului, născut pentru libertate, cu îngrădirile artificiale. [...] Se află în această operă un real depozit de motive scenice pe care e păcat să le vulgarizăm accentuând laturi desuete ușor de obținut. Poemul are înălțimi ce vor trebui cândva escaladate: va fi nu atât o redescoperire, cât un mare privilegiu pentru actorii și spectatorii acelei vremi”.

Magda Ursache analizează raporturile lui Nicolae Iorga cu literatura modernă căci „în ansamblul variat al preocupărilor lui N.Iorga, opera de istoric și critic literar nu reprezintă o parte mai puțin însemnată.[...]Conducându-se după principii dictate de realitatea artistică și de bunul său simț, N. Iorga a adus lămuriri privitoare la scriitori reprezentativi, perioade, școli, curente, influențe, momente de cotitură, subliniind individualitatea creatoare a poporului nostru”.

Al. Săndulescu propune un demers analitic pe marginea nuvelisticii lui Duiliu Zamfirescu: „Atît în însemnările memorialistice publicate[...], cât și în cele rămase inedite,[...]Duiliu Zamfirescu probează o spontaneitate și o vervă cum numai în vasta sa corespondență o dovedise. Dacă nuvelistica[...]reprezintă așa-zisa punte spre romane, însemnările memorialistice, care sunt scrise ulterior dădeau măsura unui prozator mai spontan și mai degajat.” Neavînd resurse pentru a intra în concurență cu Caragiale, Slavici sau Delavrancea, „nuvelistul își aducea contribuția sa,[...]atrăgînd atenția asupra automatismelor psihologice și a mediilor provinciale, filtrîndu-și lirismul și de cîteva ori umorul într-o limbă literară surprinzător de autentică”.

semnează articolul *În Miron Costin sau istoria ca manifestare a destinului*, C. Călin îl consideră pe autorul *Letopisețului Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace* ca fiind „primul om modern al culturii române, în sufletul căruia speranța se hrănește din neliniște. Prețuim «imparțialitatea senină și rece» a lui Grigore Ureche, dar în același timp, ne lăsăm seduși de patetismul lui Miron Costin, de felul său de a simți istoria, cu disperare și încredere totodată. [...] Pentru Miron Costin istoria e, în primul rînd, relatare a vieții proprii, autobiografie”.

Pentru Constantin Călin, volumul lui Horia Zilieru, *Iarnă erotică* (Ed.Tin., 1968) este o carte „de emoție reținută, filtrată în ciuda artei lor, și a realizării superioare în cadrul operei unui scriitor, au totuși un destin ingrat: sunt cărțile unui public cititor intim, sunt prețuite mai mult de către spiritele ce-și analizează pasiunea, reflexele ei, de amatorii unei poezii insistent elaborate. E de sperat că sufletul poetului va elibera emoții mai mari în *Elegiile lui Eros*, cartea lui Horia Zilieru în pregătire”.

În *Restituirea jocului* (E.P.L., 1969), de Corneliu Sturzu, același Constantin Călin identifică o poezie care „se naște dintr-o stare sufletească obscură, greu de definit, și e ceva mai mult decît însăși starea exprimată”. Între temele fundamentale abordate de poet, se menționează: „viața, iubirea, moartea, tratîndu-le remarcabil. Atitudinea sa față de poezie e una modernă, lucidă, în virtutea căreia poezia e și o modalitate de a gîndi, de a interpreta lumea, în aspectele sale lăuntrice, esențiale.[...]Lirica lui Corneliu Sturzu nu este o lirică eminentamente intelectuală, între forțele sale cerebrale și cele emoționale existînd aproape un echilibru, și, la fel, între sensibilitatea sa modernă și fondul său aperceptiv. Din acest joc moderat al forțelor psihice și intelectuale rezidă individualitatea sa”.

Sergiu Adam recenzează volumul de poezii *Aproape sonete* (E.P.L., 1969) semnat de Ion Drăgănoiu care „se înfățișează cititorilor cu un volum de versuri ale cărui atribute definatorii sunt eleganța, echilibrul, expresia concisă, cizelată cu meșteșug, știința arhitecturii poetice.[...]Spirit meditativ, înzestrat cu o surprinzătoare capacitate de a investiga și de a descoperi semnificații inedite și grave unor întâmplări, lucruri ori stări în aparență cunoscute, poetul cîntă cu egală pasiune și izbîndă, întoarcerea acasă, în peisajul familiar al copilăriei, neliniștea creatorului, pentru care «timpu-i un hiat / între ce a fost și ce-o să vină», nostalgia drumurilor *frînte de visare* care așteaptă și cheamă anii rămași în urmă cu umbre de voci și unghere prăfuite”.

George Chirilă, autorul volumului *Agora* (1968), este pentru Octavian Voicu, un „poet al subtililor cantabilități.[...]este în esență un duios, o inimă tandră căreia îi repugnă spațiile întunecate, menținându-se continuu pe un teren ferm, al luminozității”. Poezia lui G.Chirilă este „gingașă, discretă, cu o puternică notă meditativă”, iar prin acest volum de poezii, de altfel cartea sa de debut, „ne anunță un poet interesant, rafinat, intens preocupat de primenirea izvodului”.

Pe Florin Mugur, „laureatul marelui premiu de la Sarajevo – Jugoslavia” și autorul volumului *Destinele intermediare* (1968), Radu Cîrneți îl înscrie în categoria „poetilor cu o combustie interioară dramatică, însingurat și însingurându-se, luptându-se cu tăcerile, luându-și ca martori mari eroi scrutînd timpul și îmbolnăvindându-se de el, luptându-se pentru lumina dintre cer și pămînt”. Poetul se înscrie „prestigios în fecundul peisaj al literaturii actuale și reușește să fie purtătorul ideii de luptă pentru bine și demnitate umană. Cu această carte, Florin Mugur „se aliniază unei categorii de poeți puternic afirmați, care-și pun asupra liricii contemporane românești pecetea unei generații strălucite”.

Cronica prozei este semnată de Vlad Sorianu care analizează două romane ale lui Zaharia Stancu. Primul dintre ele, *Șatra* (E.P.L., 1968), este în viziunea cronicarului „un roman picaresc, dar superioritatea lui nu constă atît în estomparea anecdoticului, cît în subsumarea pitorescului unei filozofii a istoriei de adîncă și răscolitoare simplitate. Nu subtilitatea, nu complexitatea și nici ineditul acestei filozofii, ci simplitatea ei de generoasă umanitate ne solicită. Aceasta este o condiție etică a întregii proze a lui Zaharia Stancu, alta fiind modul în care, integrîndu-se în istorie, individul își amplifică orizontul uman”.

Ce mult te-am iubit (1968) „nu este un roman propriu-zis [...], ci un fel de litanie, de monodie care deși închinată morții, nu pare un bocet sumbru, ci un ritual de mioritică seninătate. Totul tinde spre un catharsis de obîrșie folclorică, spre despovărarea amintirii și a conștiințelor de marile întrebări ale existenței, întru împăcarea înțeleaptă cu cele ce nu pot fi știute și schimbate”. Analiza cărții îi relevă recenzentului „o antologie a folclorului muntenesc, a spiritualității românului de la cîmpie, răstignit atîta amar de vreme între rigorile unor împrejurări social-istorice nemiloase și ale unui cadru cosmic copleșitor prin îngemănarea imensității cerului și întinderilor terestre”.

Piesa lui D.R.Popescu, *Acești îngeri triști* este, pentru George Genoiu, semnatarul cronicii dramatice, „nu o metaforă, ci o viață autentică cu semnificații majore și concluzii inevitabile, o viață aleasă însă cu o dragoste întristată, dragoste pentru oameni care o trăiesc, o suportă și cred în ea cu îndrîjire”. Analizînd construcția dramatică a piesei, cronicarul remarcă „vigoarea conflictului, vitalitatea personajelor, precum și inventiva modalitate a retrospectivelor pe care le susține un balerin care sugerează «amintirile cuplului”.

Cronica poeziei stă sub semnul debuturilor, dar și a unei analize obiective pe care Constantin Călin o realizează asupra liricii feminine actuale: „Dacă ar fi să avem în vedere numai perioada trecută de la începutul anului și vom constata prezența unui adevărat val de lirică feminină. Înregistrează însă, odată cu aceasta, lirica feminină românească un nou moment calitativ al ei? Răspunsul exact ni se pare a fi cel negativ, întrucît, în afara unor fericite excepții, majoritatea aparițiilor în acest gen sunt mediocre. În plus, versurile celor mai multe dintre poetele noastre sunt [...] neîncadrabile conceptului de lirică feminină, lipsindu-le problematica și chiar sensibilitatea specific feminină”. Încercînd să „distingă prezențe poetice care pot conferi liricii femine noi dimensiuni”, Constantin Călin o menționează pe Elisabeta Isanos cu *Orașe nostalgice* (E.P.L., 1969), Aurelia Batali cu *Balade pentru orele de seară* (E.P.L., 1969) și Marta Alboiu Cuibuș cu *Albă osteneală* (E.P.L., 1969).

G. Gheorghiuță semnează rubrica *Cărți* care include două analize: prima dintre acestea este centrată pe volumul *Mihai Eminescu* de Ion Crețu asupra căruia se fac observații indirecte, pornind de la alte recenzii scrise. Prima dintre recenzii, semnată de Al. Piru și publicată în „România literară” (12/1969), face „importante precizări și disocieri legate de «condiția

biografiei», cu referiri obiective și argumente la «biografia documentară» a lui Ion Crețu. Pentru Al. Piru, lucrarea «nu este o expunere a vieții lui Eminescu, o biografie, ci o înșiruire a documentelor referitoare la viața lui Eminescu, o biografie documentară sub nivelul contribuțiilor lui Z.N.Pop». I se reproșează [...] subaprecierea postumelor lui Eminescu, caracterul arbitrar al unor afirmații făcute în legătură cu opera poetului ca și inexactitățile privitoare la publicarea *Luceafărului*». Cel de-al doilea recenzent menționat de semnatarul articolului este profesorul Al. Dima care își publică observațiile în revista „Tribuna” (21/1969). Acesta observă „în primul rând că lucrarea trebuie apreciată și privită numai în limitele a ceea ce ea vrea să fie, adică o *biografie documentară* de necomparat, de la nici un nivel, cu inegalata pînă azi biografie a lui Eminescu de G. Călinescu”.

Cartea lui Marian Popa, *Homo fictus* (E.P.L., 1968), constituie pentru G. Gheorghită „prima încercare de clasificare semiologică contemporană din literatura de specialitate de pretutindeni, calitate ce nu poate rămîne nerecunoscută chiar și de spiritele care și-au făcut din rea voință și subiectivism față de autorul acestei cărți, o atitudine”.

Analizînd volumul lui Anghel Dumbrăveanu, *Oase de corăbii* (1968), Radu Cîrneci notează: „Această carte[...]este traversată de un permanent și nostalgic sentiment al iubirii, pur și adolescent, metafizic în esență. De altfel, aceasta este linia principală a poeziei lui Dumbrăveanu și din cărțile anterioare. Astfel, contribuția poetului la lirica de amor contemporană este evidentă”. Elementele care compun universul poetului sunt: „marea, vîntul, corăbiile, plecările, întîrziatele sosiri, ierburile pe marile-ntinderi, păsări de mare, chipuri vagi de mateloți, mirifice porturi și peste toate, într-o aură de timp și taină, femeia iubită.[...] Slujitor credincios al lui Eros, [...] poetul frămîntatelor ape se înscrie cu distincție între cei mai valoroși lirici ai genului. Recent apărutele *Delte* ni-l înfățișează pe Anghel Dumbrăveanu matur și sensibil în împlinirile sale poetice”.

În volumul *Versuri* (E.P.L., 1968), de Mircea Ivănescu, Ion Neacșu identifică „o poezie lucidă, o poezie în care eul liric se dedublează, ba chiar se multiplică și, asemeni depersonalizării din unele tehnici yoghine, eul lucid îl contemplă pe cel liric din afară, starea lirică este observată cu răceală, nu este trăită”. Poezia lui M.Ivănescu „transcrie stări sufletești înghețate și totul, imagine, ritm și sintaxă contribuie la realizarea unei mișcări încetinite, cu transfocarea unor gesturi din comentarea cărora izvorăște acea tensiune dintre luciditate și pasiune proprie tînarului poet”.

Cronica prozei este semnată de Vlad Sorianu care analizează două noi volume. Primul dintre acestea este *Arhivă sentimentală* (E.P.L., 1969), de Paul Anghel: „Obsesia fundamentală ce pare a-i călăuzi conștiința este un acut sentiment al timpului istoric; insul nu se confruntă în primul rând cu spaima proprie de dispariție, ci cu sentimentul mai zguduitor al fragilității valorilor, al caducității unei condiții generale. Ne aflăm ireversibili angajați într-o luptă surdă nu atît cu moartea, cît cu eroziunea, nu cu pieirea, ci cu uitarea placidă și indiferentă”. Analiza îi relevă recenzentului o carte ce marchează „continua depășire a psihologicului prin sociologic, a discontinuității trăirilor individuale prin curgerea omogenă a destinilor istorice, a personalității conștiente, dar limitate, prin infinitatea subconștientului colectiv, născător de arhetipuri durabile, de mituri sortite confruntării cu eternitatea”.

A doua cronică este despre *Lupta cu somnul* (E.P.L., 1969), de Ioan Grigorescu. Cartea este „metafora înfruntării spiritului uman cu amorțea, cu inerția, dar dincolo de aceasta, simbolizează încleștarea dintre conștient și inconștient, rațional și abisal”. Pentru Ioan Grigorescu, somnul nu înseamnă „numai deslănțuirea monștrilor, ci însăși moartea, și de aceea se optează pentru luciditate analitică și construcție transparentă, întemeiate pe o conștiință artistică apolinică”. Finalul cronicii afirmă încrederea în viitorul artistic al scriitorului: „Aflat la interferența modernității cu tradiția, el ne poate rezerva surpriza unor mari sinteze de creație pentru care nu-i lipsește nici talentul, nici cultura și nici meșteșugul”.

Cronica dramei prezintă volumul *Trecătoarea blestemată*, de Ion Ghelu Destelnica. Cartea este „un elogiu pios adus eroismului popular anonim” căci trecătoarea este „o imagine a scurgerii timpului, un loc de întoarcere în vreme, [...] simbolizează puterea de luptă, rezistența și eroismul românesc. Ceea ce place în piesă este profunda umanitate care pulsează pe întreg spațiul dramatic. Nu ne sunt prezentate scene palpitate de luptă, ci ostași români într-un popas decisiv: a trăi sau a muri”.

Mihail Sabin semnează cronică dramatică la piesa *Iona* de Marin Sorescu, pusă în scenă la Teatrul Mic. Comentând subiectul piesei, cronicarul remarcă „noutatea ideii, inteligența artistică a poetului la prima sa întâlnire cu teatrul, acuta contemporaneitate a reinterprețării mitului. [...] Marin Sorescu păstrează din legendă numai pretextul, cadrul, aventura de simțăminte, reacții, trăsături de caracter, idei și date de comportament care-l investesc cu atributele eroului modern”. Este apreciat curajul regizorului de a pune în scenă o astfel de piesă care nu promite „succes de public [...] dată fiind aparenta monotonie a întâmplării dramatice și noutatea genului. Dar asemenea sărbători ale spiritului, în pofida unor dificultăți de receptare și chiar a unor inconsecvențe regizorale, trebuie întâmpinate cu frenezie, pentru că ele se înscriu într-o traiectorie ascendentă, într-un elan de depășire, când actul teatral se confruntă nemijlocit cu aventura spiritului”.

Despre *Actualitate și valoare în proza tânără* discută Vasile Sporică care consideră că „orientarea prozei noastre contemporane este dominată de cerințele complexe ale unei actualități care îi desprinde orizontul din cețurile incertitudinilor și îi statornicește specificul problematic printre alte manifestări ale culturii naționale”. Semnatarul articolului laudă „patosul civic conjugat cu autoexigența artistică”, acestea fiind elementele definitorii pentru „strădania tinerei proze, atât de prezentă în mișcarea epicii românești actuale. [...] Confruntată tot mai amplu cu marile valori ale artei contemporane de pretutindeni, proza românească a aderat organic la adevărul că nu există conștiință artistică fără sentimentul integrării umane, după cum nu se poate constitui în act creator decât ceea ce a trecut prin retorica născătoare de valori a talentului, a sensibilității creatoare”.

Constantin Călin analizează volumul lui Ioanid Romanescu, *Aberații cromatice*, (E.P.L., 1969), considerat a fi „mai unitar în alcătuirea sa decât volumele precedente, mai interesant prin încercarea autorului de a stăpîni metafizica poeziei autentice”. Este o carte care „trezește oarecari suspiciuni cu privire la aptitudinile lui Ioanid Romanescu de a construi poeme cu desfășurare amplă. [...] Compoziția e lipsită de suport epic, de sortilegiu evocator. În schimb, Ioanid Romanescu e un poet remarcabil în piesele lirice, scurte, de mare concentrare, unde câte o metaforă se impune ca floarea de foc a unei explozii”.

În rubrica *Cărți*, G. Gheorghită recenzează volumul lui Ion Biberi – *Poezia mod de existență* (E.P.L., 1968) - „un eseu care ne propune unul din modurile, una din căile posibile de apropiere, de luminare a inefabilului. Se poate scrie despre poezie, se poate specula în jurul poeziei și în felul în care o face Ioan Biberi, adică mai mult ca om de știință la care rațiunea, spiritul exactității și echilibrului, adesea profesiunea cenzurează orice pornire mai liberă, reacțiile spontane sau afirmațiile neverificate. Poezia «explicată» de un scientist”. Finalitatea acestui eseu, după cum mărturisește însuși autorul său, citat de către recenzent, este „a stabili rolul funcțional jucat de Poezie, situarea fenomenului poetic în viața culturală”.

În rubrica *Cronica dramei*, Ion Neacșu prezintă *Trei piese într-un act* de George Genoiu care „a demonstrat că stăpînește o bună tehnică dramaturgică, are un bun simț al replicii și inventează metafore scenice ingenioase, dar mai ales a demonstrat că nu se urcă pe scenă pentru a debita banalități, ci pentru a vorbi într-un mod original și răscolitor despre bucurii și tristeți care-s ale noastre, ale tuturor”.

Vlad Sorianu semnează cronică prozei și prezintă volumul de povestiri *Cazul Argentin* (E.P.L., 1969), semnat de Cicerone Cernegura. Cartea „însumează o suită de povestiri înrudite prin euforia abia simțită, alteori deconcertantă, a atmosferei și nu mai puțin prin fronda

anticonvențională, prin refuzul poncifelor de oriunde s-ar revendica ele. Suntem într-o lume a metaforelor zoomorfe, aici cîinii, pisicile, păsările, șerpii, peștii, oamenii înșiși aparțin unui film unic, supus celor mai stranii metamorfoze și semnificații parabolice”. Cicerone Cernegura aparține „acelui gen de prozatori care, coborîți în hadesul angoaselor inefabile, al impulsurilor nemărturisite, se pomenesc în situația ucenicului vrăjitor, care a uitat formula de îmblinzire a demonilor dezlănțuiți, dar speră să și-o reamintească împreună cu noi”.

În *Puncte de vedere*, Ștefan Olteanu încearcă să răspundă la întrebarea «*Science fiction*» *la răscruce de drumuri?* și ajunge la concluzia că acest tip de scriitură nu duce lipsă de subiecte: „Subiectele continuă să fie, deci, din abundență. Și cu fiecare clipă se adaugă altele noi. Această avalanșă nu aduce literatura științifico-fantastică într-un impas. O așează, însă, la o răscruce de drumuri. Ca să răzbați, trebuie să alungi de la bun început ispita comodității. Trebuie să știi unde să cauți pentru a afla cât mai repede. Și odată ce ai aflat, să așterni totul pe câteva coli, conștient în permanență de răspunderea pe care ți-o asumi”.

Fiecare număr al revistei publică **versuri**, semnate de Mihai Negulescu, Valeriu Anania, Ion Petrache, B. Munte, Ion Dragomir, Ion Ciuchi, Alexandru Boghian, Mihail Sabin, Elisabeta Isanos, Victor Eftimiu, Ion Rahoveanu, Nicolae Motoc, Corneliu Sturzu, Vasile Buțan, Corneliu Șerban, Stelian Cucu, Bogdan Sireteanu, Dinu Ianculescu, Nicolae Popovici, Petre Pascu, Ion Lupu, Florin Mihai Petrescu, Gabriela Melinescu, Horia Zilieru, Al. Protopescu, Emil Brumaru, Ion Drăgănoiu, Ernest Gabrilovici, Agatha Grigoresu-Bacovia, Ștefan Popescu, Elena Selenaru, Teodor Maricar, Mihail Cosma, George Colfescu, Ovidiu Genaru, Ioanid Romanescu, Mihail Sabin, Octavian Voicu, Elena Cătălina Prangati, Haralambie Țugui, Vasile Buțan, George Damian, Radu Felecan, Ion Grezia, Petre Manolache și Ion Tudor, dar și fragmente de **proză**, sub semnătura lui Cicerone Cernegura, Liviu Hotinceanu, Marcel Marcian, Eugen Barbu, Corneliu Ștefanache, M.C.Delasabar și Petru Popescu.

BIBLIOGRAPHY

Antofi, Simona, *General Dictionary of Romanian Literature - Obverse and Reverse Critical Reception*, în Oana Cenac (coord., edit.), *International Conference of Common Vocabulary/Specialized Vocabulary: Manifestations of Creativity of Human Language*, 6-7 iunie 2014, publicată în volumul *Manifestări ale creativității limbajului uman*, 2014, p. 13-19, ISBN:978-606-17-0623-5, WOS: 000378446400001

Ifrim, Nicoleta, *History and Identity in Post-Totalitarian Memoir Writing in Romanian*, *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* (ISSN 1481-4374) <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/>, nr. 16.1 / March 2014, Purdue University Press, revistă indexată ISI Art and Humanities Citation Index-
<http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol16/iss1/11/>, Accession Number: WOS: 000333326200011.

„Ateneu”, 1969 (lunile ianuarie-iulie).